

N.F.S. Grundtvig “Dansk Forening”

Offentliggjort første gang i *Grundtvigs Værker* version 1.26, december 2025

Denne pdf er en læseversion af værket uden kommentarer. Værket findes digitalt med punktkommentarer, indledning, tekstredigering og faksimiler på www.grundtvigsværker.dk

Tekstkilder

A *Førstetrykket*, 1854 (SJ: 1095)

Teksten er etableret af Jens Lei Wendel-Hansen

Punktkommentarer, indledning og tekstredigering er skrevet af Jens Lei Wendel-Hansen, redigeret af Kim Steen Ravn og Steen Tullberg

Tilsyn ved punktkommentarer og indledning ph.d. Christian Egander Skov

PDF ved Kim Steen Ravn

Copyright: *Grundtvigs Værker* 2026

[A:1]

Dansk Forening

holdt den berammede Generalforsamling Torsdagen d. 14de December. Der var 50 Medlemmer tilstede, af Bestyrerne: Pastor Grundtvig, Etatsraad Spandet og Kand. Brandt. Sidstnævnte oplæste først Bestyrelsens Beretning:

“I Foreningens Ugeblad ‘Dannebrog’ blev der i Begyndelsen af indeværende Aar givet en Udsigt over dens Virksomhed ifjor. Et kort Omrids af hvad der iaar er sket for at fremme dens Øjemed, og af dens nuværende Stilling, er det Bestyrelsen ønsker iaften at forelægge den ærede Forsamling, for at Foreningens Fremtid kan komme under Overvejelse, og paa en følgende Generalforsamling blive afgjort.

Fra Kredsene udenfor Kjøbenhavn har Bestyrelsen haft Meddelelser fra en halv Snes, at der holdtes stadige Møder, med Foredrag og Sang, men det er os dog bekjendt, at det samme har fundet Sted flere Steder.

Her i Byen blev, som det vil erindres, i afvigte Foraar, i Februar, Marts og April Maaneder, holdt ugentlige Møder, paa hvilke vi hørte en Række Foredrag af vor Forenings Formand over Højnordens Historie.

Et udvortes Bindeled mellem Foreningens Medlemmer har Bestyrelsen stræbt at bringe til Veje ved Ugebladet 'Dannebrog', der er bleven omdelt til de forskjellige Kredse i Landet. Foruden disse Friexemplarer har det talt omtrent 200 Abonnenter. Da dets nærværende Udgiver ikke ser sig istand til længere at kunne fortsætte det, og det ikke har villet lykkes Bestyrelsen at finde en anden Udgiver, vil Bladet standse med denne Aargangs Slutning.

Planen til at give Foreningen en fastere Indretning har været taget under Overvejelse, men Omstændighederne har ikke været gunstige til at sætte den i Værk, og et Forsøg som blev gjort paa at fordele de mange Medlemmer [[A:2]]Foreningen strax talte i Hovedstaden i mindre Kredse, bar ingen Frugt. Dette store Antal (c. 950) har dog ogsaa siden meget formindsket sig, idet Halvparten omtrent i Aarets Løb er traadt tilbage.

Til de 62 Kredse udenfor Kjøbenhavn, som var indmeldt inden forrige Nytaar, er kommet 7 til, med ialt c. 1100 Medl.; derimod har 10 meldt sig som opløste med Udgangen af dette Aar. 40 af disse Kredse have indsendt Foreningsbidrag for det *første* Aar. For iaar har Bestyrelsen været henvist til de fra Kjøbenhavn indkomne Bidrag, for at dække Udgifterne, men ved Hjælp af Overskuddet fra ifjor vil Regnskabet, som vil blive offentliggjort ved Aarets Udgang, dog ikke fremvise nogen Underballance.

Da imidlertid et af Bestyrelsens Medlemmer, Hr. Hofjægermester Carlsen, har udmeldt sig, finder dennes øvrige Medlemmer det rimeligst, at den nærværende Bestyrelse aftræder, og foreslaar derfor Selskabet, efter at have drøftet dets Stilling og Udsigter paa den følgende Generalforsamling, som er berammet til idag otte Dage, at skride til et nyt Valg".

Derefter talte Pastor *Grundtvig*:

Ja M. H. De har allerede hørt, at naar jeg iaften nedlægger Formandskabet og den Deel i Bestyrelsen, som den *Danske Forening* hidtil bærede mig med, da har jeg, hvor gjerne jeg end vilde, slet intet at rose mig af, mens der tvertimod kunde være rig Anledning til at laste mig, fordi der under mit Forsæde neppe er skedt noget virkeligt Fremskridt til *Danskhedens* Oplivelse og *Dansk Oplysnings* Fremme i Riget, saa man kunde let komme til at sige om mig, ligesom jeg, og vist Mange med mig, siger om de nys afgaaede *Ministre*, at det Bedste, de gjorde, var, uden al Sammenligning, at de *gik af*.

Skulde jeg altsaa iaften føle nogen Drift til at tale [[A:3]]om mit Formandskab, da maatte det ene være for at *undskylde* mig, ved at skyde Skylden paa Andre, det være sig nu andre Folk eller andre Omstændigheder, og skjøndt jeg ellers slet ingen Ven er ad Undskyldninger, saa vil jeg dog, efter mange smukke Folks Exempel, gjøre en lille Undtagelse med *mig selv*, og undskylde mig, dels med min Alder, og især med det forskrækkelige *Ministerium*, der, hele Tiden, lige siden ifjor April, har siddet som en *Mare* paa *Danskheden*, saa den knap kunde røre en Finger, endsige mere.

Duer nemlig denne Undskyldning ikke til andet, saa duer den dog til hvad jeg her anseer for det vigtigste: til at forsikre Dem om, at hvad end ellers Grunden kan have været til min Uvirksomhed, saa er jeg dog hverken blevet smittet af den herskende Ligegyldighed for *Danmarks Rige, Dansken og Danskheden*, den Ligegyldighed, som det er vor Forenings Grundlov med alle tjenlige Midler at bekæmpe; heller ikke er jeg blevet vaklende i den Overbeviisning, at *Danskheden* høilig trænger til en saadan *Dansk Forening* over hele Riget, som vi har prøvet paa, og jeg er ingenlunde heller blevet tvivlraadig om, at jo en *Dansk* folkelig *Oplysning* vil være det virksomste Middel til at løse den Danske Forenings store og fædernelandskiærlige Opgave. Paa den anden Side veed jeg imidlertid heller ikke bedre at opmuntre *Foreningen* til, med en ny Bestyrelse i Spidsen, trøstig at fortsætte og fordoble sin Virksomhed, jeg veed ingen bedre Opmuntring dertil end at skyde næsten hele Skylden for vor ringe Virksomhed og dens liden Frugt paa det saakaldte *Ørstedeske* Ministerium, som netop nu, Gud skee Lov! er dødt og begravet, for, som vi haaber, aldrig meer at staae op; thi skiøndt vi endnu ikke ret veed hvad det ny Ministerium fører i sit Skjold, saa tør vi dog godt haabe, at den *Danske Forenings* rolige og uskyldige Bestræbelser for *Danskhedens* Oplivelse og *Dansk Oplysnings* Udbredelse, nu ikke vil møde saadanne Anstøds-Stene paa sin Vei, som under det *Ørstedeske* Ministerium hørde saa ganske til Dagens Orden, at man maatte vente dem ved hvert Skridt.

Hermed hænger det da ogsaa nøie sammen hvad jeg endnu med et Par Ord finder det passende at berøre: den '*Danske Høiskole*' nemlig, som det alt længere har været paatænkt at skulle oprettes til at bære mit Navn og til at bære *Danskheden* Frugt: ligesom det nemlig ved den Danske Forenings Stiftelse udtrykkelig blev fastsat, at Oprettelsen af en ægte *Dansk Høiskole* skulde være For|[A:4]eningen særdeles magtpaaliggende, saaledes var det ogsaa meest ved levende Deeltagelse hos Medlemmer af Foreningen, at mine Venner ifjor blev istand til at glæde mig med Udsigten til en saadan *Dansk Høiskoles* Oprettelse. Vel blev denne Udsigt og næsten alle mine Udsigter i dette Aar mørkere uden Ministeriets Skyld, men det var dog ret egenlig det *Ørstedeske* Ministeriums Forhold til *Dansk Oplysning*, der betog mig Lysten til at tænke paa denne Sag, saa at ogsaa i denne Retning aander jeg i de sidste Dage meget friere, og skal, i Haab om den Danske Forenings vedvarende Deeltagelse, vist gribe den første Leilighed til at lægge Haand paa et Værk, som jeg tør haabe, vil lykkes til *Danskhedens* Gavn.

Jeg behøver nu vist ikke at tilføie, at den *Danske Forening* til enhver Tid, og ved enhver Bestræbelse for det fælles Bedste, kan regne paa min levende Deeltagelse, men jeg vil dog udtrykkelig erklære mig redbon til, hvis Omstændighederne tillade det, ogsaa i Vinter at holde en Række *historiske Foredrag* i Foreningen, som jeg da har betænkt, skulde give en Oversigt af *Verdens Historien*, der sædvanlig kiendes meget for lidt, og foredrages tit saa kiedsommelig

at man taber Lysten til at kiende den, som dog blandt andet kunde glæde *Danske* Tilhørere, ved at pege paa 'Tidernes Tegn' som i det Hele er de *folkelige* eller paa pluddervælsk saakaldte '*nationale*' Bestræbelser gunstige, thi deraf følger, at ogsaa vi *Danskere*, naar vi kun ikke lægger Hænderne i Skiødet eller lader os narre med *Tysken*, godt tør haabe at see vort *Folkeliv* opblomstre paany og bære, vel ikke saa mange eller saa pralende Blomster som de saakaldte store Nationers, men dog baade duftende Blomster og liflige Frugter!

Efter Bestemmelsen holdtes atter Generalforsamling Torsdagen d. 21 December. Omtrent et lignende Antal Medlemmer mødte, for at vælge en ny Bestyrelse. Denne kom til at bestaa af to Medlemmer af den fratraadte: Pastor *Grundtvig* og Kand. *Brandt* (Etatsraad Spandet undslog sig for at modtage Gjenvalg) og tre nye Medlemmer: Rigsdagsmændene, Landmaaler *Fleischer*, Pastor F. *Hammerich* og Redaktør *Ploug*. Den valgte Bestyrelse blev bemyndiget til at forstærke sig med to Medlemmer til, efter eget Valg, saa Bestyrelsen i det Hele kom til at tælle syv Medlemmer.
